

זב מטמא את הדברים שיושב או שוכב עליהם, בטומאת מדרס, שהיא טומאה חמורה. ובתנאי שרוב כובדו של הזב נשען עליהם.

ותנן במסכת זבים:

א. היה יושב הזב על גבי המטה, וארבע טליות טליות תחת תחת רגלי המטה, טלית תחת כל רגל — טמאות כל הטליות בטומאת מדרס.

ואף על פי שלכאורה אין נשען רוב כובדו של הזב על כל רגל מרגלי המטה, אלא מתחלק הכובד לארבעה, בכל זאת נחשב כל מה שנמצא מתחת לכל רגל כאילו רוב כובדו של הזב נשען עליו.

מפני שאינה יכולה המטה לעמוד על שלש רגלים בלבד, ונמצא שכל רגל מארבעת רגלי המטה הרי היא כאילו היא נושאת את רובו של הזב. דהוי כזה אינו

וחד — למעוטי: יחיד שעשאה בהוראת בית דין.

אמר מר: זה יכול וזה אינו יכול⁽³⁾ דברי הכל חייב.

והוינן בה: הי מונייהו מיחייב?⁽⁴⁾

אמר רב חסדא: זה שיכול! שנחשב כאילו הוא עשה הכל, דאי זה שאינו יכול, מאי קא עביד?

אמר ליה רב המנונא: הא קא מסייע בהדיה?

אמר ליה רב חסדא: מסייע — אין בו ממש! מי שאינו יכול לבד לעשות המלאכה ורק מסייע בדבר אינו נחשב לכולם.

אמר רב זביד משמיה דרבא: אף אנו נמי תנינא דמסייע אין בו ממש.

וזה אינו יכול [עיינן לעיל צב, ב הערה 8] ואילו היכול יפטר שהרי לא עשה בכל כחו והוי כזה יכול וזה יכול. וכן דעת רב המנונא באמת. ומה שאמר "מסייע" היינו שמשום שמסייע בכל כחו יש לחייבו.

והתו' בד"ה הי, ביארו דהגמ' לא נסתפקה איזה מהם יתחייב אלא שמא שניהם חייבים שגם האיני יכול יתחייב כמו בזה אינו יכול וזה אינו יכול.

והרשב"א ביאר שיטה זו, דאפילו לרבי שמעון דפטר אפילו בזה אינו יכול וזה אינו יכול יש סברא כאן לחייב [וזה דעת רב המנונא], דכיון שהיכול ודאי חייב שהרי הוא עשה עיקר המעשה ואם נפטור את האיני יכול משום שנים שעשאוה א"כ גם היכול יהא פטור, וע"כ יש

ובתו' הרא"ש כתב בסגנון אחר, דשאני כתיבה שכל אחד עשה רק בחצי שיעור, משא"כ כאן שכל אחד נתעסק בשיעור שלם.

3. כתבו תו' בד"ה אמר, דזה אינו יכול היינו אפילו אם יש בכחו לשאתה לבדו אלא שבצורת אחיזה זו אינו יכול לבדו, כגון שנושאה באצבעו, דמה לנו לכחו כיון דהשתא עכ"פ אינו יכול לנושאה.

4. הקשו הראשונים דמה הספק, וכי אפשר לומר דהאיני יכול שאינו רק מסייע יתחייב ואילו היכול יפטר. ואיך אמר כן רב המנונא. ותירצו דהספק הוא שמא אותו שאינו יכול יתחייב טפי מפני שהוא עושה בכל כחו והוי כזה אינו יכול